

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(administracija) in ekspedicija na
velikem trgu h. števil 9 II. nad-
stropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrta leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrta leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu h.
št. 9, II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Iz Budapešte, 10. novembra.

Delegacijski budgetni odsek je
včeraj obravnaval proračun ministerstva vnanjih
zadev, in ga sprejel po vladinih nasvetih. Po-
trebščine redne bo 4.210.100 gl., izvanredne
pa 36.800 gl. zaklada je rednega 696.900
gl.; izvanrednega pa nič. Razun tega je od-
sek tudi za pretekli čas odobril stroške 12.800
gl., ki jih je bila vlada kot draginsko pri-
klado dovolila vradnikom generalnega konsula
v Aleksandriji.

Minister vnanjih zadev grof Kalnoky
razložil je pri tej priliki naše razmere proti
vnanjim državam, rekši, da so te razmere vse-
stransko prijazne, da se nam ni bati nobene
nevarnosti, ne od Nemčije, katero skupne koristi
vežejo na naše cesarstvo, ne od Rusije, ktere
car je tolikokrat zagotavljal svoje miroljubne
namene, ne od Italije, ki je že večkrat očitno
razodela, da se hoče okleniti Avstrije in Nem-
čije. Ako naš cesar niso obiskali laškega kralja,
so temu krive druge razmere, ki pa ne zade-
vajo pristranskega razumljenja med vladarjema
in vladama. S Francijo živimo v miru in
egiptovske homatije dale so nam priliko pri-
jateljske razmere nasproti Angliji še bolj vtr-
diti. Kolikor se toraj more človeški soditi,
se nam ni treba bati, da bi bil mir skaljen.
Poročevalec baron Hübner vprašal je mini-
stra zatem o zadevah gledé brodarstva po Do-
navi, o zvezi turških in naših železnice in o
sueškem kanalu. Plener je vprašal o raz-
merah naših do Srbije in Črnogore, Deme-
pa je hotel vedeti, ni li Rusija Črnogori za
hrbtom, ker bi bilo sicer neumevno, da si Čr-
nogorci drznejo tolikanj nasprotovati in dražiti
Avstrijo. Suess je vprašal, bo li vlada že
skoraj vravnala Donavo pri železnih vratih, in
Černavski je hotel zvedeti, se bodo li trdnjave
ob Donavi podrele ali ne. Groholski je po
vrhu tudi še vprašal, ni li gledé Črnogore
treba razločka delati med knezom ali vladom
in črnogorskimi prebivalci. Minister Kalnoky
je na vse te vprašanja odgovarjal jasno in
določno. Donava se bode vravnala in dotično
delo pričelo, prej ko mogoče, turške železnice
se bodo z našimi zvezale, promet po sueškem
kanalu ni bil valed homatij v Egiptu nič moten,
trdnjave ob Donavi pa niso nevarne, ker so
že jako slabe, in bi se bile že zdavnej podrele,
ko bi podiranje ne stalo toliko denarja.

Posebno obširno je minister odgovarjal na
vprašanja gledé razmer med nami pa Srbijo,
Črnogoro in Rusijo. Rekel je, da Srbija se
hoče trdno okleniti Avstrije, dasi neka mala
stranka temu nekoliko nasprotuje. Črnogora
je pri vetanku v Hercegovini storila, kar se
je od nje zahtevalo. A njena policija je jako
slaba, kmetje, ki imajo onkraj meje svoje
žlahtnike, so čuvali mejo, in od tod je prišlo,
da je bila straža ob mejah jako slaba in ne-
zadostna. Treba je toraj nekoliko potrpeživi-
vosti imeti s Črnogorci, ki se morajo še le

odvaditi strelanja. Da bi bila Rusija Črnogori
za hrbtom in jo ščuvala proti Avstriji, minister
ne more reči in ni nikdar kaj takega zapazil.
Knez je potoval v Rusijo, ker so od nekdanj
Črnogorci hodili v Petrograd, in žalibog ne
na Dunaj, kjer so se premalo brigali za nje.
Zarad beguncev ni bilo nobenih obravnav s
Črnogoro. Hercegovincem se je razglasila am-
nestija ali pomiloščenje, ako se vrnejo, in
mnogi so se res vrnili, Krivošijanci pa se bodo
težko vrnili, ker se bode z njimi ravnilo po
postavah. Konečno je minister še baronu
Scrinziu odgovoril, da bode pozornost obračal
na kupčijo z vzhodnimi deželami in v ta na-
men premenil nekatere konzulate. Plenerju pa
je rekel, da se tudi njemu zdi, da je poslan-
stvo naše v Perziji odveč, in se bode morda
odstranilo. Sploh je grof Kalnoky pritrdil
vsem pomislikom, ki so se od te ali une strani
sprožili in s tem dosegel, da mu je odsek vse
dovolil.

Danes je bila druga javna seja naše de-
legacije ob 11. uri dopoldne, ogerske pa ob
štirih popoldne. Obravnavali so se redni pro-
računi vojnega ministerstva in mornarstva,
pa izvanredni proračun in poslej odobrenje
nekterih stroškov mornarstva. Vse je bilo
sprejeto po nasvetih odsekovih brez vsakere
premembe in tudi brez obravnave. Minister
je prav ob kratkem priporočal svoj proračun,
dr. Sturm pa je v daljšem govoru ponavljal
pomislake, ki jih je že v odseku navajal zoper
preustroje vojaštva, češ, da je iz vojaških,
državnih in denarnih vzrokov ne more odo-
bravati, in da on in njegova stranka vso od-
govornost prepušča vojnemu ministerstvu. Po-
ročevalec Fanderlik ga je ob kratkem zavrnil,
in pomislake njegove spodbijal, potem pa je
bil konec razgovorov. Točka za točko je bila
sprejeta, ravno tako tudi pri mornarstvu, o
kterem je poročal dr. Tonkli. V tej seji je
bil voljen tudi nov zapisnikar namesto kneza
Porcia, ki se je mandatu odpovedal in so
morali namesto njega sem povabiti kneza Ro-
senberga. Knezu Porciu se je menda za malo
zdelo, da je bil izvoljen za zapisnikarja in da
je moral o prvi seji ravno on brati predsed-
ništvu došla pisma; hotel se je tej sitnosti
odtegniti, ter je šel domu in odložil mandat.
Izvolitev za zapisnikarja pa je prav za prav
izraz časti in zaupanja, zato je pa knez Aug.
Windisch-Grätz brez ugovora sprejel ta
posel, ko je bil danes namesto kneza Porcia
izvoljen za zapisnikarja. Jutri bode imel bud-
getni odsek sejo, da reši izvanredni proračun
vojaški, zvečer ob 5. uri pa bode prvi obed
za delegate pri cesarju v kraljevi palači bu-
dinski.

Zemljišče in kapital.

XI.

Zemljišče se mora rešiti protinaravne zveze
s kapitalom, ki jo je liberalizem dekretiral.

To se je jelo tudi v nas Slovenceh spoznati.
Z veseljem smo čitali govor dr. L. Gregorca
pri prvem občnem zboru „Slovenskega društva“,
v katerem se poudarja, da je treba nove in
boljše domovinske postave, dedne postave,
postave zoper trganje zemljišč, znižanja zem-
ljiščnih davkov itd. Treba je vsega tega, to
vse je neobhodno potrebno, liberalizmu se mo-
rajo tudi v narodnem gospodarstvu [pokazati]
vrata. Ali vse to, ako tudi neobhodno potrebno
bi samo ob sebi malo pomagalo, pomagalo bi
le nezadolženim kmetom, a koliko je teh? Vsi
zadolženi kmetje in teh je ogromna večina,
bi bili pa v Tantalovem položaju, njim bi nič
ne pomagalo; proletarijat bi se jim s kruto
silo bližal kot dozda. „Conditio sine qua non“
je da se kmetje rešijo svojega dosedanjega
dolga; tudi to je omenil dr. Gregorec, ker re-
kel je, da je treba postave za rešenje posestev
od prevelikih vknjiženih dolgov.

Kako pa to storiti? Najkrajša pot bi bila
gotovo, ko bi se dekretiralo, kmetom se ves
dolg odpusti in upniki vse zgube. Ali to bi
bila revolucija in mi kristjane imamo vsako
revolucijo za tako protinaravno in protinrav-
stveno, kakor je kapitalizem. Mi hočemo re-
forme in ne revolucije. Pri reformi se pa spo-
štujejo naravne in zgodovinske pravice vsa-
cega posameznega. Treba je tedaj take na-
redbe, po kateri bi se kmetje rešili dolga in
vendar upniki nič ne zgubili, kajti že naravna
postava tirja, da vrnemo, kar se nam posodi.
Čitali smo več nasvetov, kako naj bi se ta
reforma izvršila, a nobeden se nam ne zdi tako
pripraven, kakor oni, ki ga je priobčil letos
15. avgusta v dunskem „Vaterlandu“ po svojih
izvrstnih ekonomičnih spisih vsemu svetu znani
dr. R. Mayer. Ta nasvet se glasi blizo tako-le:

Postava mora ukazati, da kmetje ne mo-
rejo več dolga delati in ob jedrem naj se
ustanovi državni razdolžni zavod (Reichs-
Schuldenentlastungsanstalt), kteremu namen
bi bil sistematična in splošna odveza zemljišči-
nega (kmetškega) dolga. To bi se pa godilo
tako. Varna prva hipoteka bi se do dveh tretjin
katastralne vrednosti spremenila v razdolžne
obligacije, ki bi se garantirale s prvimi spe-
cijalnimi hipotekami in deželnim subsidijarnim
poroštvom. Te razdolžne obligacije z obrestmi
po 4 1/2 % in s 1/2 % za zbrisanje bi se mogle
upnikom izročiti al pari, ne da bi se jim s
tem kaj škode zgodilo, ker dobili bi zanjo, ko
bi jih prodali, gotovo pa pri zbrisevalnem
izrečkanju 100 gl. v gotovini. Tedaj bo kmet
plačeval le 5 % za obresti in zbrisanje. Da
bi se mogle upnikom te razdolžne obligacije
al pari izročiti, lahko sprevidimo, če pomislimo,
da po 5 % obrestne zemljiščno-odvezne obli-
gacije stoje po 105 do 110 %. Upniki prve
hipoteke bi po tem takem ne bili nič na zgubi.

Vsega zemljiščnega dolga v Cislajtanciji
je najmanj poldrugo milijardo in plačuje se
od njega počez po 6 % obresti na leto. (Tudi

na Kranjskem se ne dobi na posodo spod 6 %, hranilnica ljubljanska je sicer znižala na 5 % ali drug posojilna društva in privatni ljudje ne dajo navadno spod 6 ali 7 %. Kaj pa še le v Galiciji, tam je 8 % navada). Razdolževanje bi se raztegnilo tedaj na poldrugo milijardo in sedanji zemljiščni posestniki bi, ker bi 1 % manj plačevali, prihranili vsako leto 15 milijonov goldinarjev in pri tem bi še vsako leto svoj dolg s $\frac{1}{2}$ % zmanjševali. V tej meri, kakor bi se zbrisovala prva hipoteka, bi na njeno mesto stopala druga in bi se ravno tako zbrisala.

Tako bi se sicer počasi a vendar gotovo odpravil ves hipotekarni dolg, ne da bi država to je davkoplačevalci kaj dodajali; še več, prihranili bi si najmanj pol tega, kar plačujejo za zemljiščni davek, ker ves zemljiščni davek gotovo ne znaša 30 milj. gl. Upniki prve po deželi garantirane hipoteke, bi pa mogli svoje obligacije au porteur prodajati al pari, ako bi jim $4\frac{1}{2}$ % obresti ne zadostovale. (Obligacije au porteur se imenujejo taka dolžna pisma, ktera bankirji ali državne kase izplačajo po dnevnem kurzu vsacemu, ki je prinese.)

Upniki druge hipoteke t. j. vseh tirjatev, ki so po prvi garantirani še vkužžene, bi zgu bili pravico predlagati posilno prodajo. Ako jim dolžnik ne plačuje obresti, morejo le sekvestracijo predlagati po razdolžnem zavodu. Ko bi kmetu le ta (sekvestracija) ne bila všeč, nastopi posilna prodaja kot do zdaj. Ako je pa kmetu všeč, bi se njegovo gospodarstvo izročilo pod nadzorstvo sekvestrovo in zemljiščni čisti dohodek bi se po odbitih stroških za potrebe kmetove, družine uporabljeval za plačevanje obresti druge hipoteke tako dolgo, dokler ta (druga hipoteka) ne stopi na spraznjeno mesto deloma zbrisane prve hipoteke in nje posestniki ne dobe razdolženih obligacij.

Potrební fundus instructus in to kar mora imeti družina za svoje preživljenje (existenz-minimum, ki bi se imel po postavi določiti, to bi se tudi pri dednem nasledstvu ne smelo obtežiti. To dvoje presegajoče imetje zapustnikovo bi se pa najprilicneje obrnilo za dediče v obliki dosmrtnih dohodkov. Prodaja na prosto roko bi se smela vselej dovoliti a le s pogojem, da kupec z novim dolgom ne obteži zemljišča; dediči bi naj imeli predpravico pri kupovanju.

Z razdolžnim zavodom bi se zvezala državno- ali bi se zvezale deželno-kulturne rentne banke, ki bi kmetom posojevale potrebni denar za kmetovanje in zemljiščno zboljševanje, ki bi se pa moral prav naglo amortizirati. Da bi se pa ta denar namenu primerno rabil, bi morali skrbeti zaupni možje kulturnorentnega zavoda.

Ne rečemo, da je ta nasvet brez vsake najmanjše pomanjkljivosti, ali v obče je gotovo zelo primeren. Kmetje bi se rešili kapitalističnega odiranja in počasi tudi dolga. Potem bi vsi dohodki ostajali njim, povzdignilo bi se družinsko življenje in novo moč bi dobilo zdaj devastirano zemljišče. Dosedanji kmetje po imenu bi postali pravi kmetje in to je naša srčna želja. Fiat!

Politični pregled.

V Ljubljani 13. novembra.
Vnanje države.

Iz Francoskega. Počitnice so minule, in državni zbor v Parizu se je zopet začel. Novo ministerstvo Duclerc se je predstavilo zbornici in kakor običajno predložilo zbornici stanje države na zunaj in na znotraj

v domači deželi, naznanilo pot, po kateri hoče hoditi. Zastran unanijh zadev se glasi poročilo mirno, omenja namreč, da sta bila imenovana ob enem poročnika za Rim in Pariz. Angležko je zasedlo Egipt. To je stavilo mnogo vprašanj do vlad v Evropi. Anglija je stavila predloge, o katerih se ravno sedaj obravnava. Kedar bode kaj gotovega, se bode zbornici naznanilo. Sploh bode pa unanija politika odsev notranji, ako bode politika na znotraj stalna, bode tudi na zunaj plodovita.

Ministrstvo je trdne volje, javni red ohraniti, toda mirno, a noče kazati slabosti. Zadrževa pa, da zbornica za sedaj opusti vsa vprašanja, ki bi duhove razdvojila ter ovirala napravo vladne večine. Najprej naj se pretresuje stroškovnik (budget) in postava zaradi zločinov, ki ponavljajo hudodelstva. Vlada povdarja nujnost, odstraniti take ljudi iz francoske zemlje in poslati jih v naselbine. Razložba (deklaracija) ministerska napoveduje več osnov za postav, med drugim tudi predlog o osnovi sodnij, predlog, kako se imajo javna dela druga za drugimi vrstiti, predlog za popolno preosnovo vojne na suhem in na morji, isto tako za popolnenje upravnih, sodnijskih in denarstvenih oblasti v Tunezu, za razširjenje naselbin v Algieru in poslednjič osnovo postave, kako se ima francoska moč po naselbinah zagotoviti.

Deklaracija se nadeja, da bode zbornica spoznala, da so bile vnanje zadeve v težavnih okoljihčinah vojene s previdnostjo in previdarnostjo. Na notranjem se je ministerstvo prizadelo, duhove pomiriti, razburjenost potlačiti, a vendar ohraniti javni red in spoštovanje do postav.

Ministerstvo odločno zavrača porazumljenje z tistimi, ki zlorabijo postave do skrajne mere hudodelstva, ki zapeljuje in strahujejo mirne ljudi, ki hočejo živeti brez dela in si neprestano prizadevajo, ljudovlado pripraviti ob dobro ime, da bi jo potem uničili. Ministerstvo se tukaj zanaša na zbornico, noče slučajne, nestanovitne večine, marveč misli, da že obstoji večina, ki je pripravljena republiko dati stanovitno in močno vlado, da se pogumno prizadeva za izvršitev postave.

Pod temi pogoji so ministri pripravljeni, nadaljevati svojo nalogo, in ko dosežejo Vaše zaupanje, bodo se prizadevali, tudi temu zadostiti.

Zbornica je molče sprejela to ministersko razlago; a mnogo poslancev ni bilo navzočih. Za sedaj ministerstvu ne preti nevarnost. Besede obrnjene zoper anarhiste so bile tudi pri starešinstvu živo odobrene. — Predloga, da bi se naravnale cerkvene reči, ni bilo, Francosko, t. j. francoska vlada je brez vere. — V ministerskem svetu je prebral minister pravosodja poročilo gubernatorja iz Liona; ljudstvo je zelo razburjeno, — bil je javni ljudski shod, a vendar nemirov ni bilo.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 12. nov. Danes popoldne o $\frac{1}{2}$ 5. uri (ne o $\frac{1}{2}$ 6, kakor je bilo po tiskarni zmoti v zadnjem „Slovenču“) se je vršil letošnji občni zbor Vincencijeve družbe že v novi ravno dodelani hiši na Poljanah.

Predsednik, prečast. kanonik dr. Gogala je zborovanje začel kmalu po naznanjenem času ter naj pred opomnil, kdaj se je to društvo pričelo, kako delovalo in napredovalo itd. Potem je omenil, da se je naglo pokazala potreba skrbeti za revne in zapuščene (sem ter tje poulične) dečke, kar se je tudi zgodilo.

Ali kmalu po začetku bili so prostori v Kravji dolini premajhni in treba je bilo misliti na lastno hišo. Ali kje dobiti toliko svoto za zidanje? Bog je ganil usmiljena srca, ki so mnogo darovali. Naj več je pripomogel k začetku zidanja umrli mestni župnik, preč. g. Köstel, ki je pred svojo smrtjo l. 1880 (in že tudi pred) naklonil vse svoje po starših podedovano premoženje v ta blagi namen. Tako se je začelo zidati, delalo v stiskah in letos dodelalo s pomočjo mnogih dobrotnikov, katerih je nekaj imenoval. Rekel je, da vkljub temu se je moglo narediti precej velik dolg, ki vodstvu dela mnogo težav, pa ne obupa zato ne. Bog, po kterega milosti se je delo začelo, ga bode tudi skončal. — Skončal je govor s srčno zahvalo in „Bog plati“ vsem dobrotnikom ter omenil še posebno Nj. veličanstva, predobrothivega cesarja in njegove rodovine.

Po odpeti „cesarski pesmi“ je dalje poročal o letošnjem delovanju konference sv. Nikolaja, ki je nekaj čez 1700 gld. milodarov prejele, nekako 2000 gld. pa izdala. Delalnih udev ima 26 iz raznih stanov. Za njim je enako poročal predsednik konference sv. Jakoba, prečast. gosp. prošt, dr. Jarc. Ta je dobila milodarov nekaj čez 1300 gld, ter izdala ravno toliko. Med letom pa je denarna mošnjica imela večkrat hudo sušico, in včasih tudi dolg namest gotovine.

Potem so govorili mil. gosp. knezoškof ter omenili kak blagoslov božji so čez novo zavetišče prosili o njegovem blagoslovljenju. Omenili so mnogih zaslug prečast. gosp. vodje in drugih; enako tudi mnogih zaslug vsmiljenih sester za Ljubljansko mesto in deželo; omenili so tudi mnogo napačnega govorjenja o njih po mestu, ter rekli, da bi se trikrat pomislili, preden bi kako grajo čez njih izustili; žali Bog, da nasprotniki niso tako natančni. Sklenili so svoj lepi govor s podenljem škofskega blagoslova, s katerim je bila tudi svečanost sklenjena.

Velika dvorana je bila napolnjena. Nazoč je bil c. kr. namestnik, preblag. gosp. Winkler; dalje deželni poglavar grof Thurn, predsednik dež. odbora g. Dežman, mestni župan g. Grassli in mnogo druge odlične gospode duhovske in deželske. Bog bla goslovi!

V Vrhnike. Dne 6. nov. umrla je tukaj po dolgi in hudi bolezní v 29. letu svoje starosti gospá Ana Gruden, soproga tukajšnjega občespoštovanega c. k. davkarja Ivana Grudna. Pokojna bila je hči mnogospoštovanega trgovca in predsednika krajnega šolskega sveta, Ign. Alojzija Jelovškega. Kakor vsa Jelovškova rodovina bila je tudi rajnca vr'a narodnjakinja. Pogreb v torek 7. nov. bil je jako slovesen. Vdeležila se ga je po svojih zastopnikih Vrhníška požarna straža in jako mnogobrojno Vrhníška čitalnica s svojo zastavo. Bog ji daj večni mir!

Iz Štajerskega. (Sabotne veselice; postne in pepelnične o jesenskem in zimskem času.) Sabotne veselice so postale navadne. Gotovo je le sovražna moč to misel sprožila in dovolj je, da se ozir jemlje na novošeguo postav, če tudi ne iz hudobije, ampak tudi zato, ker gospoda o nedeljah lahko celó miruje nimajoča nobena posla, tudi ne kakoga bogočastujega, ker s tem se tudi drugim zabranjuje božje službe se udeleževati. Ker radi nastavljašo veselice tudi na postne sabote, je to še bolj spodtakljivo. O takih veselicah je bilo sporočeno iz Kranjskega in iz Štajerskega. Še žalostneje je, da pepelnične srede porabijo za izlete med šumečo muziko, kar se je lani po-

ročevalo z nekega štajerskega trga. Morda je to taktno tako ostentativno žaliti kristjanske šege, postave ali res kaka doberdelna reč se tako pospešuje?

Priznamo prostost izvoljenemu ljudstvu, ako v svojem nekdanjem zagrajanem mestju, viertel, tudi o postu raja, in nič ni posebnega, ako mestni ali velkomestni mesarji v postnih petkih pustne dneve obhajajo: a za napredovavno kršansko občinstvo to ne sodi. Prosimo čitalnice, da se tukaj legalno vedejo! Razun pepelnice srede, celega posta pa adventa pa navadnih sabotnih večer je še mnogo ur pa dnov za izvanredno veselico, in pri tem naj ostane!

Iz Budapešte, 12. novem. (Obed pri cesarju. Tirolski deželni zbor Državni zbor. Lienbacherjev izstop iz desnice državnega zbora.) Polovica delegacijskih poslancev avstrijskih in polovica ogerskih bila je včeraj k cesarju povabljenana obed, druga polovica pride jutri na vrsto. Prišlo je bilo 29 avstrijskih in 30 ogerskih poslancev, razun tega pa še 21 višjih dvornih dostojanstvenikov in vojakov, med njimi vsi trije skupni ministri, avstrijska ministra Tasse in Dunsajevski, ogerski ministerski predsednik Tisza, knez Hohenlohe, grof Mondel, grof Monde, grof Kinsky, admiral Pöck itd. Cesarju na desno je sedel Kardinal Hajnald, na levo pa knez Windischgrätz. Poslanci so bili tako razvrsteni, da je vsak avstrijski delegat sedel med dvema ogerskima, vsak ogerski med dvema avstrijskima. Obed se je pričel ob 5. uri in končal ob šestih, potem pa so šli gostje v stranske sobe, kjer so se cesar celih pet četrt ur pomudili med njimi in z raznimi izmed njih govorili.

Pri tej priliki smo zvedeli, da bode precej po končani delegaciji vlada za kakih 8 dni eklicala k izvanredni seji tirolski deželni zbor, da se posvetuje o podpori, ki je nekterim po povodni poškodovanim krajem silno potrebna. Državni zbor se zaradi tega ne bode pričel pred 30. novembrom ali 1. decembrom, in večina poslancev se bode iz Budapešte zopet vrnila domu.

Posl. Lienbacher je stopil iz Liechtensteinovega kluba; ravno to je storil tudi drugi poslanec solnograjski dr. Fuchs, ter utegne storiti še tretji, Neumayr. Levičarski listi se vsled tega močno veselje, in se nadejajo, da je to začetek rušenja med sedanjo večino državnega zbora. Tega pa ne pomislijo, da Lienbacher ostane s svojima tovarišema sam, in da mu iz Liechtensteinovega kluba neče slediti nihče. Lahko mogoče, da se bode Liechtensteinov klub zdaj zopet združil z Hohenwartovim, in da bode imel izstop Lienbacherjev ravno nasproten uspeh, kakor se ga nadejajo levičarji. Vzrok, da se je Lienbacher ločil od desnice, iskati je zgolj v osebnih zadevah, in le prazni izgovori so, kar se govori o tem, da so hotli drugi klubi novemu za hrbtom delati itd.

Domače novice.

V Ljubljani, 14. novembra.

(„Narodni dom“.) C. kr. ravnateljstvo državnih železnic na Dunaji naznanilo je društvu „Narodni dom“, z dopisom št. 6.2083 od 7. t. m., da je zaukazalo vsem glavarjem postaj od Ljubljane do Trbiža ter od Pontafia do Beljaka, da se imajo pri blagajnicah teh postaj prodajati srečke „Narodnega doma“.

(O imenovanji kanonika msn. Luka Jerana) piše „Soča“ sledeče: To poročilo, ki

potrjuje, kar se je tudi pri nas že nekaj časa sem zaupljivo pripovedovalo, razveselilo je vse, ki preč. gosp. „Daničarja“, bodi si že 30, bodi si še le 10 let poznajo. Kdo starih naših rodoljubov se ne spominja onih časov, ko ste zlasti imeni „Jan. Bleiweis“ in „Luka Jeran“ bili središče našega narodnega gibanja? Ko sta edina njuna lista narodno vero in omiko vzdrževala? Kamor koli so dohajale „Novice“ in „Zg. Danica“, znani in priljubljeni ste bili imeni Bleiweis, Jeran. Človeku dobro dé, ko — dasi pozno vidi tudi na višem mestu priznane in dostojno venčane mnogotere in obilne mng. Jeranove zasluge. Naj tedaj tudi od „Soče“ gre spoštljivo častitanje v Ljubljano. Bog novega g. kanonika še mnogo let ohrani cerkvi in narodu!

(Premeščanje.) C. kr. sodnijski pristav g. Leopold Žužek pojde iz Žuženberka v Loko, in auskultant g. Weikhard Gardini za sodnijskega pristava v Žuženberk.

(Vabilo) častitim gospodom udom odseka za konjerejo c. kr. kmetijske družbe kranjske v občni zbor v Ljubljani dne 14. novembra 1882. l. (zbirališče je v dvorani mestnega magistrata ob 3. uri popoldne.) — Dnevni red: 1. Ogovor prvosednika. 2. Poročilo odborovo. 3. Posamezni predlogi. Pri tej priliki ponavljamo vabilo k občnemu zboru kmetijske družbe, ki bode tudi v dvorani mestne hiše dan pozneje, t. j. v sredo, 15. t. m. dopoldne ob 9.

Naj bi se zbora v polnem številu vdeležili saj udje iz mesta in bližnje okolice, kar se ve da, po deželi ni vsem mogoče.

Še nekaj: Poročila o poučnem govoru g. Kramarja v Cirknici skoraj ne moremo kar tiho v žep vtakniti. Poročevalec sprvo besedo mahne po prenapetih in maziljenih strokovnjakih kar brez povoda in vvida, tedaj brez vsega vzroka. Pa — se ve da — kako bi se liberallec dal tako blago psovko neprevidno iz rok izmuzniti! Sključenega poslanca, gosp. Obrezo, srčno milujemo, upamo pa, da mu je že odleglo. Potem modruje gosp. Doran, da se je v principu povsod mnogo govorilo in pisalo zoper popotne učitelje. Mar li res? Nesrečni „Centrum“, kateri nek, znabiti pruske zbornice? E gotovo je gosp. samouk mislil „Centrale“ c. kr. kmetijske družbe, kateri se ve da, po zapovedih pravega liberalizma tudi ne odide strupeni brci. Ta „Centrum“ — da se poslužimo izraza poročevalca, je kriv, da podružnice po vsi deželi životarijo, menda zato, ker „Centrum“ je do zdaj kakor kralj Matijaž pri kamniti mizi sedel ter svojo brado pustil rasti in mizo oklepati. Pa menda je brada njegova že sedemkrat (po drugih razlagovalch prerokovanja še večkrat) okoli mize se ovila, ker dopisovalec takoj poroča, da „hoče kranjska, rekte ljubljanska kmetijska družba“ (glejte no, saj še latinsko zná, bo težko samouk) vstati „iz za zelene mize“ in postati dejansko deželni kmetijski zavod ter probuditi speče podružnice. Še v neki reči zagovarja „Centrum“, namreč da njegova zasluga ni, če živiti dve podružnici vipavska in novomeška!

Bes te plantaj, kolika učenost in vednost samouka! Dobro, da r. dr. Bleiweis ni več tajnik, ta bi bil poskočil in takoj v lase segel — se da v svoje, ne v samoukove — ter nekaj mrmral o nespameti, hudobaosti in kaj vem, o čem še!

Naj nam samouk ne zameri, da mu reč malo pojasnimo. Svetujemo naj pred, da zaumene po svojih predalih malo v red dene.

Glejte: Prva njegova beseda je mahljej po maziljencih, nekaj vrstic potem poziv na duhovnike, da naj bi popotnega (mar ne potovalnega?) učitelja podpirali. Dragi poročevalec, naj pred zaušnico, potem poziv za podporo! To je čisto nov način si koga za podporo pridobiti. Nam se hoče malo dozdevati, kaj bi Vi na to rekli; se vé da duhovščina tako ne dela, ker ima boljši red v svojih možganih predalih.

Potem pravite: Povsod se je mnogo pisalo in govorilo zoper potovalne učitelje. Ne, ne dragi gospod, tega ni bilo, ampak nasproti se je pri centralnem odboru kmetijske družbe mnogo govorilo, pisarilo in moledovalo za potovalnega učitelja, dokler je slavna vlada vendar prošnjo vslišala, ter ga Kranjski poslala.

In zadnjič — da le še nekaj opomnimo pravite, da kmetijska družba, hočete reči centralni odbor, hoče iz za zelene mize vstati ter deželni zavod postati ter probuditi zaspane podružnice.

Če se ne motim, imamo 26 podružnic po deželi, po Vašem pa le dve živiti. Lep poklon za ostalih 24! Temu pa tudi ni tako. Res so nekatere jako zaspane, pa le po svoji krivdi, Tolikokrat je centralni odbor dopisoval, prosil, svaril, tudi žugal marsikaterim podružnicam, n. pr. novomeška ni bila zadnja, ampak pridniša v nedelalnosti, kot marsiktera), a vendar vse zastonj. Je li bil potem takem centralni odbor kriv, če so nekatere podružnice dremale ter le životarile? Nasproti pa moramo tudi reči, da smo med temi 26 prav delalne in marljive imeli razun znanih dveh, ki ste „živeli“. Da samouk ni vsega vedel, no, kdo bo kaj takega od njega tirjal!

Prav veselo je čuti, da hoče centralni odbor postati dejansko deželni kmetijski zavod? Mar li je bil do zdaj turški ali kitajski zavod? Pa — že vemo, spal je za zeleno mizo, zdaj bo pa vstal „iz za zelene mize“. Hm, hm, kdo pa je vse storil, kar se je novega vpeljalo in zboljšalo po deželi? N. pr. v konjereji, živinoreji, svinjereji, ovčjereji, čebeloreji, živinozdravniški, podkovski šoli, sadjereji, v spreskrbljenji rigajskega lanu in toliko drugih semenov travnih, žitnih, korenstva itd., kdo bode vse našteval!

Da je še mnogo storiti, centralni odbor dobro vé, gotovo boljše, kakor samouk. Bilo bi se tudi še marsikaj zgodilo, naj bi se bilo zgodilo po njegovih željah in njegovem prizadevanji; ali njegovo delovanje je odvisno od mnogih oblastnij ter omejeno po raznih okoljčinah, katerih odbor nikakor ni imel niti oblasti, niti moči odstraniti. Gospoda preslavna! Zabavljati, presojevati in svete dajati je kaj lahko delo, umé ga vsak, če je tudi le — dozdevni samouk; ali boljše storiti, to je kaj drugega, ki ne zna vsak, ki pa tudi ne more vsak, naj bi še tako dobro znal in tudi še tako dobro voljo imel.

Odbornik.

Razne reči.

— Dve novi podobi z oljnatimi barvami ste v „katoliški bukvarni“ videti in tudi prodati. 1.) Podoba: „Marija z božjim detetom v naročju, izdelana po znanem umetniku Cignani, se mora v resnici lepa imenovati, kajti umetnik si je Marijo, ko je to podobo risal, mislil v tistem trenutku, ko je spomnivši se, da je mati Božja, mati Otrešnikova, Boga za to neizrekljivo milost z hvalno pesmijo (Magnificat) poveljevala, ker oči njene proti nebu obrnjene, razodevajo veselje in hval-ležnost za neskončno milost, zraven pa tudi močnadašnost in pripravljenost vse težave in

stiske z vdanostjo prenašati, ktere jo bodo kot mater Odrešenikovo po božjem sklepu zadevale. — Ta podoba z zlatim okvirom velja 50 gld.

Druga podoba, izdelana po dela Roche pa kaže „Marijo sedmerih žalost.“ V tej podobi se lepo vidi Marijna velika notranja žalost in trpljenje, pa tudi popolnoma vdanost v Božjo voljo. Ta podoba brez okvira stane 40 gld. — Obe podobi, katere bi vsako cerkev zares olepševale, je izdelala gospa vdova Marija Cristeffeck, rojena pl. Pagharuci na Gorenjskem blizu Kranja, ki zdaj biva na Dunaju, in je sklenila, svete podobe na olji izdelovati, in srčno želi s takimi podobami olepševati cerkve svoje domovine. — Kdor koli želi kako podobo za cerkev imeti, si jo zamore v „katoliški bukvarni“ naročiti, in kakor te dve podobi obetate, sme sleherni upati, da bode pošteno delo dobil. Šentruperški g. fajmošter, Alojzij Košir so že naročili dve podobobi: Božič, ali prvo češčenje Božjega deteta; in Velikanoč, ali Kristus pride po svojem vstajenju na proti svoji materi.

Velikost prve podobe je 74/57 cm., velikost druge podobe pa 81/64 cm.

— Dunajski liberalni listi obdelavajo kateheta malega mesta na Nžjem Avstrijskem, ker je očitno pokaral uradnike, kateri so imeli pri sprevedu o sv. Rešnjem telesu klobuke na glavi, če tudi ni sijalo sonce, marveč je bilo oblačno. Tudi učitelj je rekel otrokom, da naj bodo pokriti. Se ve da, pri tem katehet ni smel molčati, posvaril jih je in jim dejal, če se ne mislijo odkriti, bi pa bolje bilo, da bi doma ostali. Mestni šolek svet je zato konzistorij prosil, da bi „brezobzirnega“ duhovna prestavil. Če bodo duhovne zato iz mesta podili, jih bodo pač malo imeli. Sam cesar gre o sv. Rešnjem telesu z odkrito glavo za Najsvetejšim, naj sonce pripeka kakor hoče, naši golo- in mleko-bradci pa —!

— Celovec. K občnemu zboru slavlanske čitalnice, ki se bo v sredo 15. t. m. o 7. uri zvečer v sobani čitalnični z navadnim programom vršil, uljudno vabi Odbor.

— Pastyr duhovni je časopis československe duhovščine, kateri je v III. letniku in v 1. zvezku prišel na svetlo, pripoznavajoč, da ga spremlja blagoslov Božji, kajti razširjuje se lepo, vzlasti po Slovaškem, in dobiva čim dalje več podpornikov sodelavcev tako, da je opustil razdelek katehetovski, češ, naj katehetje vstanovijo si list samostojen. Upamo, da se to v kratkem tudi zgodi. Časopis ima toraj le dva oddelka: liste homiletiške pa znanstvene. V prvem so pridige izdelane in v osnovah, ter o posebnih priložnostih, v drugem razprave o spovedi, o zakonu, skrbi za ubožne, o plesih in porokah obično sedaj o sobotah, iz kronike cerkvene, pregled književen itd. Izhaja mesečno v zvezkih po štiri tiskane pole najmanj, v čedni osmerki; vreduje g. dr. Nik. Karlach, kanonik Višehradski, tiska in naroča se celeletno 4 gld. v tiskarni Cirilo Metodovej v Pragi. Priporoča se tudi bogoslovcem in duhovnom slovenskim, kateri naj bi skoraj vstanovili si k vzajemnemu enakemu delovanju enako glasilo!

— Zdaj živimo v času, ko vlada dinamit. V nekem časniku se pripoveduje, da je do leta 1870 vladal petrolej in da se zdaj začenja dinamitova doba. Na francoskem se že začenja pravi socijalni nered. Strašni dinamitov atentat v Lyonu daje vsakemu dosti pomislekov. — Zdaj ne sme miren človek, — pišejo konservativni francoski listi — le za en trenutek stopiti v gledališče ali v gostilnico,

da bi se ne bilo treba bati napada od te ali one strani. Kar se godi v Montceau-les-Mines presega vse meje dosedanjega socijalnega boja. To je prava dinamitova revolucija. 2000 vojakov ni dosti, da bi ukrotili podivjano ljudstvo. Tako žalosten nasledek ima napad na vero. Ko so preiskavali delavska stanovanja našli so dinamitove patrone po posteljah skrite. Šolo šolskih sester hoteli so spustiti v zrak. Pod samostanskimi vrati dobili so cel kup dinamita. Prebivalci so v sinem strahu. Nihče ne ve zvečer, če bo jutraj še živ. A kaj pravijo liberalci na to? Vladni „Univers“ svetuje drugim republikanskim listom, da naj o teh dogodkih molče. Se vé, take reči niso republikani po volji, skoravno so jih njeni vodje proizročili!

— Nov vulkan nastal je blizu Temrika v Jekatarinodarski guberniji na bregu Karabetova. Lava razlila se je na pol vrste daleč in krater vulkana je baje velik.

Javne dražbe.

15. nov. 1. eks. držb. pos. Martina Težak iz Gabrovca 900 gld. Metlika 1. eks. držb. pos. Janez Gačnik iz Brezja 1060 gld. Rudolfovo. 1. eks. držb. pos. Nikolaj Herakovič Novoselo 450 gld. Kostanjevica. 1. eks. držb. pos. France Krasovec Zg. Brezovica 800 gld. Kostanjevica. 2. eks. držb. graščine Oberernkestein gđ. Viljelnine, Heidl. Ljubljana. 1. eks. držb. Matija Stefanič št. 7 Kostanjevica. 2. eks. držb. Matica Gregorija iz Nadgorice. Ljubljana. Ponavljanje držb. pos. Marka Bajuk iz Radovice št. 39 — 470 gld. Metlika. 3. eks. držb. pos. Jakob Begov iz Zalog 1383 gld. Rudolfovo. 1. eks. držb. pos. Andrej in Anton Jalovec št. 2. — 1275 gld. Kostanjevica. 1. eks. držb. pos. Marjeta in Matija Stefanič iz Dobrovec 1682 gld. Metlika. 1. eks. držb. Janeza Barkovič iz Spodnje Piraske. — Kostanjevica. 1. eks. držb. Janez Ojster iz Koritna 1012 gld. Kostanjevica.

Listnica opravištva.

Č. g. F. D. župan na T.: prejeli; vse poravnano. Č. g. A. D. v P.: Prejeli; vse prav. Č. g. F. K. vik. v T.: Pred ne, zdaj vse plačano. Č. g. K. L. župn. v Zp.: Ne mara, da bode vendar le zmota, kjer že. Prejeli do zdaj za 3/4 in sicer 17/1 13/4 in 7/10. Č. g. F. O. kapl. v S.: poslano prejeli. Plačano do konca oktobra. Č. g. J. Kr.: Do konca oktobra. Č. g. A. B. župn. v G.: Prejeli ter zadostuje do 31/3 prih. leta. Č. g. J. K. kateh. v P.: Hvala lepa. Vse prejeli ker s tem vse poravnali. Čast. g. I. N. L. prof. v T. Da, vse prav.

Poslano. *)

Gospodom poverjenikom in vsem domoljubom, ki nabirajo prostovoljne doneske za zidanje „Narodnega doma“.

Izredni občni zbor, ki je bil dne 5. nov. t. l. naročil je podpisnemu odboru, naj nevtogoma pozove vse one gospode, ki nabirajo prostovoljne doneske za zidanje „Narodnega doma“, da

- zaeske čez 20 gld. brez odloga odpošljejo,
- zaeske pod 20 gld. pa pošiljajo sproti ali vsaj vsak drugi mesec društvemu blagajniku g. dr. Josipu Starčetu, bišnemu posestniku na Marije Terezije cesti št. 5.

Z ozirom na ta razlog dovoljuje si podpisani upravni odbor vse gospode, ki imajo kaj denarja nabranega za „Narodni dom“ najuljudneje prositi, da ga takoj odpošljejo na svoje mesto, v bodoče pa, da se blagovolje ravnanj po sklepah občnega zbora.

V Ljubljani, dne 12. novembra 1882.

Za upravni odbor „Narodni dom“:

Iv. Hribar, dr. Alf. Moschē, tajnik, predsednik.

*) Ostale slovenske časopise prosimo, da blagovolje to ponatisniti.

Izkaz daril za „Nar. dom.“

Dozdaj je bilo nabranih . . . 6537 gl. 32 kr k temu:

G. Toma Zupan, c. kr. profesor v Ljubljani, doneski za julij, avgust in september	15	—	—
G. Josip Dogša, zastopnik banke „Slavije“ v Središču	1	35	—
G. Miha Ferjan, zastopnik banke „Slavije“ v Mariboru	—	65	—
G. Gašpar Šorn v Graskeji vasi pri Vranjskem nabral	11	30	—
Gg. Fran Zagorjan in Josip Demšar nabrala na Bledu pri 10. glavni skupščini poštarjev	7	34	—
Iz pušice v kavarni „Merkur“	19	—	—
G. Franjo Ravnikar v Ljubljani Rodoljubi v Ljubljani	5	—	—
V Begunjah na Gorenjskem v okolici nabranih	23	60	—
Iz Ilirske Bistrice:			
Gospa Josipina Valenčič 2 gl. — kr.			
„ Marija Hodnik	1	—	—
„ Sofija Žnidaršič	1	—	—
G. Ciril Žnidaršič	1	—	—
G. Jakob Žnidaršič	1	—	—
Vesela družbica pri „Klobučarji“	—	50	—
Vkupa	6	50	—
Iz pušice v g. Souvanovej prodajalnici	12	60	—
Na igralnih mizah v ljubljanski čitalnici meseca avgusta in septembra nabranih	20	49	—
Gosp. Dragotin Hofer, zastopnik banke „Slavije“ v Čateži	6	60	—
G. Avgust Pressl v Ljubljani za II. četrt	6	—	—
Ribnice 13 × 13 × 13 = 1/3 × 1	1	69	—
G. Jan. Prybil, knjigovodja banke „Slavije“	5	—	—
Skupaj	6677	gl. 44	kr

Veliki trgovec

G. Milessich

v Trstu

razpošilja s poštanim povzetjem v malih povezkih po 4 3/4 kilo poštne prosto na vse kraje Avstrije in Ogerske tako po nizki ceni, kakor na debelo in sicer:

Ceylon, naj bolj izvrstne 1 kilo po gl. 1.70	
Ceylon perl, zelenkaste „ „ „ 2.—	
Manila „ svitlo-zelenkaste „ „ „ 1.60	
Kuba, debelozrnat, naj bolj izvrstne „ „ „ 1.75	
St. Domingo „ „ „ 1.48	
Java, svitlozelene „ „ „ 1.42	
Java zlate, izvrstne „ „ „ 1.54	
Santos, naj bolj izvrstne, zelene „ „ „ 1.36	
Rio, izbrane „ „ „ 1.30	
Riža, izvrstnega „ „ „ .40	
„ Rangon I „ „ „ .36	
Namiznega olja (Aixer) v kositarških posodah po 4 „ „ 1.28	
Namiznega olja od Monte st. Angelo „ „ „ 1.15	
Makaroni napolitanski 4 kilo vkup po „ „ .56	
Zadnjič dišave, južno sudiče, žafran, čokolade in vse druge izbranosti za kuhinjo in namizo kolikor mogoče po nizki ceni. Kdor želi izkaze raznih cen, se mu bode takoj poslal. (6)	

Homeopatično apoteko,

od aleopatične popolnoma ločeno, je po Hahnemannu in Hagerju vravnal lekarničar v Ljubljani na dunajski cesti, ki prvotno tinkture, kakor tudi raznotere preredčene naj natančneje pripravlja. Kuglice, ki jih on rabi, so iz mlečnega sladkorja, kakor jih zaukazujeta Hahnemann in Hager, ter jih rabijo tudi homeopatični zdravniki sploh. Naročila naj se pošiljajo pod naslovom „homeopatična apoteka g. Piccoli-a v Ljubljani“, ki jih bode točno in ceno oskrbela. (4)

Telegrafične denarne cene 13. novembra.

Papirna renta 77.— — Brebarna renta 77.60 — Zlata renta 95.30 — 1860letno državno posojilo 130.— Kreditna akcija 305.25 — London 119.25 — Ces. kr. oskini 5.66 — 20-frankov 9.49.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.